

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље године
20 фран. у азату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се пошта-
ском унутрњом непосредно ад-
министрацији „Гл. Црногорца“
на Цетиње, или отпавишћив-
ма поштом на коју драго пошту;
а коме је наручнице, може се
претплатити год г. *Петра Рама-
дановића*, К. Ц. агента у Котор.
Донеси се шаљу уредништву.
Рукописи се не враћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет црва-
ра по три новчића за први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Њ. В. Господар, Њ. В. Кња-
гиња, Њ. В. Књаз Насљедник, Њ.
С. Књаз Мирко, Њ. С. Књагињица
Ксонија, Њ. С. Књагињица Вјера и
Њ. С. Књаз Петар са пратићом ју-
чер су кренули пут Острога. У Њи-
ховој пратици налазе се царско-ру-
ски министар г. Губастов и грчки
генерални консул г. Логотетис.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 22 маја.

При концу живота Великога
Старца, Чемберлена, инглески мини-
стар колонија, држао је бесједу на
једном унионистичком скупу, која је
подигла у свој Јевропи велику грају.
Министар Чемберлен, негдашњи ра-
дикални либерал и друг Гладстонов,
устао је противу спољашње политике
свога пресједника лорда Сализберија,
која је Инглеску сасвијем изолирала,
и тражи савеза по могућству са
Сједињенијем Америчкијем Државама,
да супрот стане Русији на Тихом
оцеану.

Што се тиче петроградских
листова, они су врло ладнокрвно
одговорили г. Чемберлену. „Новости“
веле: „Ми схваћамо да Инглезима
није мило што је Русија заузела
Порт-Артур. Али да ли су они про-
мишљели, да Русија, такођер свијет-
ска држава која има права штитити
своје интересе, до сада није имала
луке, која се не замрзава? Кад би
политичари Чемберленове врсте об-
јективно просуджавали међународни
положај, они би одавна морали при-
знати, да руска политика на далеком
истоку зависи искључиво од
њезиног географског положаја. Док
је Њемачка у китајском питању
предузела најенергичнију иниција-
тиву, Русија није могла остати рав-
нодушном и допустити да њени
интереси остану без заштите. Зау-
зимање Порт Артура није био чин
непријатељски ни против Њемачке
ни против Инглеске, него само за-
контна мјера у заштити руских
интереса. Требало би већ да инглес-
ки и ъемачки политичари признаду,
да је руска политика на далеком
истоку само политика самообране и
да Русија нема нити може имати аг-
ресивних сврха. Руса је политика
више него једна друга основана
на поштовању постојећих међу-
народних трактата.“

Што се тиче Сједињенијех Др-
жава, које сада ратују против
Шпанске, Чемберленова понуда са-
веза није нити је могла наћи сим-
патичнога одзива. Прије свега, Сје-
дињене Државе теже да буду у
миру са свијема државама у Јевропи;
а друго, у овоме часу, савез са
Инглеском не били принудно конти-
ненталну Јевропу, да из неутрали-
тета пређе на страну Шпанске? И
тако би јој Аустро-Угарска радо по-
могла, а Њемачка јој већ дала знака
симпатија, демонстративном посјећом
једног свог ратног брода у Хавани.

Него је г. Чемберлен највише
негодовања познатио у Инглеској.
Лорд Кимберлеј, члан либералне
странке, интервенирао је лорда Сали-

зерија сврху Чемберленове бесједи,
и пресједник министарства одма му
је одговорио да он *ништа не зна о
тој бесједи*. „Трудно је и замислити
вели петрогр. „Н. Врења“ — оштри-
ју и у исто доба више омаловажа-
вајућу форму да се одрече свако
солидарности са наворима министра
колонија. Бесједи Чемберленова је
позната свој Инглеској и одиста је
позната и пресједнику министарства,
али маркиз Сализбери не хоће да за-
њу зна, и не хоће да о њој говори.
Трудно се може себи представити,
да такво држање првог министара
према једноме од највићенијех чла-
нова министарства неће принудити
г. Чемберлена, да даде оставку, о
кој се већ говори у Лондону. Ме-
ђу тиме, ако се то обистини, мораће
се распаути данашња конзерватив-
но-унионистичка већина. Политички
једномислености г. Чемберлена, који-
јема је одавно било толико, што су се
удалили од либералаца, по свој
прилици придружиће се опозицији,
којој после смрти Гладстонове биће
много лакше жртвовати прландску
реформу у оном облику, о ком је
сањао велики покојник. Лорд Сали-
збери ће тада остати у мањини и
министарска криза биће неизбежна
у врло блиској будућности.“

И то ће можда бити сав усрјех г.
Чемберлена, кога неки листови већ
називаху инглескијем Буланжером.

На изјаве грофа Голуховског у
делегацијама о руско-аустријском
споразуму, „Н. Врења“ је доста
оноро одговорило, да је тај споразум
фактички престао постојати, од како
се Аустро-Угарска удалила од Ру-
сије у питању кандидатуре Принца
Ђорђа за критског гувернера; а од-
носно текета уговора, који бајати
постоје између Русије и Аустро-
угарске односно балканског полу-
острва, који је текст „Франк. Га-
зета“ објелодавила, петроградске
„Новости“ веле: „Нема сумње да су
се посљедњих година односи између
Аустро-угарске и Русије знатно по-
бољшали. Обје државе сматрају сво-
јом дужношћу да подрже мир на
балканском полуострву. Али ти од-
носи нијесу довољни да разграниче
сфере утицаја. Па и сами тај израз
сфере утицаја у самој ствари нема
смисла. Балкански полуострв није
Африка, балканске државе нијесу
колоније, него независне државе и
хришћанске. Са гледишта руске по-
литике и добро схваћенијех интереса
Русије, руски утиљв мора постојати
у свој његовој цјелини, и не може
бити предметом погодбе ни с каквом
државом. Руса политика немишљања
у унутрашњости балканских држава
значи да Русија неће дозволити ни
другој држави да се мишља у тим
пословима. То ошито правило тако
је јасно, да му не треба никаквог
тумачења, и нема ништа општега
за диобом сфера утицаја. Догађаји
посљедњих година у Србији и Бу-
гарској свједоче да су како Русија
тако и Аустро-Угарска djelовале
самостално. То постоји и сада и посто-
јаће и даље, јер Русија, која је по-
дигла ове балканске државе и по
томе која има над њима законити
утиљв, никада га неће уступити на
корист ма које државе. Тако што
претпостављати — значи приписи-

вати руској влади планове сасвијем
помогуће и противне њезинијем исти-
штијем интересима.“

Ово је доста јасно — и сасви-
јем паравно.

ЈОШ О ГЛАДСТОНУ.

Велики људи, као што је Гладстон,
не чине добра људству само док су живи
својим благотворнијем djelовањем, него
и после смрти остављенијем примјерима
они потичу на добра djела будући у нама
племенита осјећања; зато нам је тежити
да их што боље упознамо.

У прошлом броју видјели смо тим је
Гладстон Црну Гору, и тиме цео српски
народ задужио на вјечиту благодарност;
а сада да видимо чим је братски нам
бугарски народ задужио.

За вријеме нашега рата г. 1876 Бу-
гарска је била позгала позорнијем још
невићенијех ужаса. Јевропаје све то не само
равнодушно гледала, него и оправдала
изазивањем Бугара. Требало је да се нађе
дипломат изван Јевропе да открије исти-
ну. То је био Свејер, консул Амерички-
јех Сједињенијех Држава у Цариграду.
Он је писао у Вашингтон, да је у залуд
тражио од турских власти, да му саопште
који преступ, што су Бугари починили.
Нико од Турака није био увиђен, нијед-
на кућа турска није била поробљена, ни-
једна цамија оскрвљена. Тако је писао
амерички консул својој влади. Али је
Дизраели, тадашњи пресједник инглеске
влада, тврдио у парламенту, да су оптужбе
против Бугара доказане, и да не пада
никаква одговорност на турске власти.

Тада се појављује Гладстон, једно-
душан са Русијом и Словенијом, позивају-
ћи се на свједочанство неутралнога у него-
чном питању америчког престаника, са
брошуром „Турска злијертина у Бугарској
и негочно питање.“ Ту он веле: „Ваља
Турци да разумију, да их Инглеска веће
више подржавати, док ужасни преступи,
почињени у Бугарској не буду поправље-
ни, и кривци не буду кажњени; и да се
Инглеска ријешила djelовати заједно
са Русијом у помоћ угњетенијех Хришћа-
на и у корист човјечанства.“ То је била
сврха ове брошуре, која је одма изазвала
по свој Инглеској оне знамените митинге
и сабирање прилога у корист Бугара, и
што је најглавније, лорд Дерби изазвао не
Дизраелијев министарства, које под при-
тиском јавног мњења буде принуђено, да
не ступи у активну помоћ Турској, и тако
је Русија могла извршити велико djело
ослобођења Бугарске.

За то „Петроградске Вједомости“ с
правом веле: „Гладстон се духовито, тако
рећи, еродио са Словенијом, кад је год.
1876, посред равнодушне и готово злораде
Јевропе, која је епохијо гледала ужасе у
Бугарској, подигао глас јавног једног
повједника међу језичницима fin de siècle.“

Петроградске „Новости“ веле: „Руси-
ја губи у лицу Гладстона вјернога прија-
теља у најљепшем смислу ове ријечи. Код
нас у Русији име Гладстона ваља да је ужи-
вало особито популарност и љубав, и
његова смрт ожалостиће сав руски народ.
Велики Старац умно је посматрати Русију
безпристрасно, без зависти и без подози-
рљивања.“

Какво је поштовање уживао Глад-
стон у Русији најбоље се види отуда што
се сам Цар Никола побуђен нашао да удо-
висти Гладстоновој телеграфом своје сауче-
шће изрази. Тај телеграм Његовог Вели-
чанства гласи: *Тек што сам примио туж-
ну вијест о смрти г. Гладстона, смат-
рам својом дужношћу изразити вам моје
најискреније саучешће у болу за ненак-
надивљив губитком, који вас је пости-
гао, као и дубоко сажаљење поводом
тужног догађаја. Цео просвићени сви-
јет оплакиваће губитак великога држав-
ника, чији су политички погледи били
тако далеки, тако човјечански, тако миро-
љубиви*

Револуција је била захватила ену
Италију, која бијаше раздробљена на кома-
ђе, што уживаху владајућу туђиницу. Рево-
луцију су подизали најодличнији преста-
вници племена и књиже Италијанске —
цивијет Италијанског народа. То су били
народни мученици; којт нијесу падали у

сукобу оружаном, умирали су на губилиш-
шту, или гњели по тамницама.

Особито су Борбонци у Напуљу
грозну освету вршили ма и на најневи-
јема само ако се знало да су патриоти.
Толико је било доста. Ако се нијесу има-
ли зашто на смрт осудити, њима су се
напуњале тамнице.

Г. 1851 случајно је дошао у Напуљ
Гладстон. Та га је неправда огорчила, и
потакла да се тачно извијести и лично
увјери о свирјепом поступању власти.
Између осталога он је успио да посјети
тамничаре на острву Ивици, гдје је било
одличнијех патриота мученика заточенијех,
који су дане проводиој оковани у гвожђе
у води. Дуга је прича како је он дошао
до тијех мученика. Кад их је видио и с
њима говорио, рече им:

— Ал' како му гу писати о овим ужас-
има а да ви још више не нашкодим?

— Пишите! — доби одговор. — Не-
ка нашу ствар сазна и прихвати Јевропа,
а не мислите за нашу судбину.

И Гладстон је написао она славна
писма лорду Абердину. Одговорно му је
дотични судија, да није мислила што писма
изнесе, јер да Гладстон није могао то
видјети. Али му је Гладстон одговорио;
„Баш сам све то ја видио!“

И та су писма Јевропу потресла и
ужутала браћоце Италијанскијех тирана.
Гладстонов је суд био да је борбонска
влада *негајица Бога*, да понашање напуљ-
ског Краља *вријеба религију, просвјету и
човјечанство*.

Та су писма имала своје историчке
посљедице, исто као што је његова ријеч
помогла рускоме оружју да изврши велико
ослобођење бугарског народа.

Кашње је Гладстон жигосао итали-
јанску политику, коју је Крисије преста-
вљао, што је у толико више морао заболети
Италију; али је већ италијански народ
увидио, да је Гладстон и тада устао као
пријатељ Италије, и сјам је ту политику
осудио.

И Италија се одужила својим вели-
коме пријатељу. Краљ, пресједник књи-
старства и пресједник парламента својим
депешама паравили су му своје признање
и жаовет Италије на његовоме гробу.

Гладстон је био до ту ономадне
смртни човјек, данас је бесмртан. Каква
је утисак учинио у Инглеској види
се и по томе, што је тај дан
парламент био затворен *први пут* услед
смрти једног свога члана. Пошто је духо-
вник по обичају очитао *Оче наш*, Валуфур,
члан владе, потресенијем гласом предло-
жио је, да се одложи сједница у част
Гладстону, и била је одложена. Тај изузетак
захтјевала је неодољива сила народне туге
у част Гладстона, који је од три године
престао бити чланом парламента, али је он
кроз шездесет година био на част парла-
менту сјајем свога ума и своје рјешитости.

Други дан је у парламенту први лорд
Сализбери говорио у част Гладстону. „У
њему смо се били научили да гледамо
човјека, којег у свијем његовијем дје-
лима руководи идеални морал. Оно, к
чему је тежио, било је постигнуће најуз-
вићенијех идеала. Његова djела била су
вада плод највићенијех и најузвићенијех
моралнијех аспирација. Њега свако поштује
баш за то што у томе никад није допустио.“
Тако је говорио пресједник министарства,
његов политички противник. А Харкурт,
његов једномисленост, изговорио је ово
похвално слово: „Оно што налаже пошто-
вање и дивљење, симпатију и поштовање,
у сукобу мњења, јесте вјера да један човјек
djелује по својој савјести у корист онога,
што сматра опшћим добром. У искреност
Гладстонову није нико никад посумњао.
Оно што је вјеровао, чрето је вјеровао;
оно што је жудио, ватрено је жудио; оно
што је чинио, одважно је чинио. Ово су
велике врлине што чине велике каракте-
ре. Нико не може рећи да је он нулдарно
(обично) употребљавао божанствене дарове,
који су му били удиљени; они су ради-
ли за најузвићеније ствари и за најплемени-
те сврхе, и за то је уживао над духовима
инглеског народа власт, какву ниједан
државник није никада имао. Он је вршио
велики и спасоносни утицај над народом
уопће. Он је проповиједао примјером и
слушали су га. Највише страсти његова
срца тражила су слободу и мир; слободу
и мир не само народу инглескоме, него

свијем народима. „Мир људма на земљи.“ Ову славу благовјест Јеванђеља, ком је био најприврежнији, он је проповиједао, и његов глас обрадовао је више од једног народа.“

Тако је он обожавао у инглескоме народу.

* * *

Породица Гладстонова. Супруга Гладстонова позната је као жена знаменитог ума и чврстог карактера, и њезиној се љубави и њези приписује тако добро здравље Великога Старца, које је уживао у својој дубокој старости. Најстари син му Вилем умро је назад неколико година, оставивши сина, који сада у гимназију учи, који ће наслиједити ђедов дворца у Хардену. Други син, Стивен, свјештеник је парохије Харденске. Трећи, Херберт био је министар грађевина у Розберџевој министарству. Четврти, Хенрик, још није себи изабрао коначну каријеру. Од двије шћери Гладстонове особито је позната сја Дра, мати љубимице ђедове Дороте, којој је недавно писао стихове према њезином узрасту, који ће останути последњим његовим пронахоном. И у крилу ове своје фамилије Гладстон је уживао прави рај земаљски.

Како је живио Гладстон. У томе својме рају земаљском, на својем омиљеном селу, Гладстон је тражио одмора, постиле душевних напора. Лутао би по шумама сјекиром у руци, па сјекао дрва. Спавао је обично осам ура на дан. Подносио је лако студен и врућину. Шетао је много, вазда без клубука и огртача. Јео је врло умјерено и проста јела, полагао да сваки алагој добро изживаје. Вино му је мило било, и пио га је вазда послије јела по којој часу доброга старога; а није пушио, јер је то сматрао шкодљиво за здравље. По неколико ура на дан пије се бавио никаквијем тешијем умнијем радом. Осим политике бавио се понајвише филологијом, богословијом и литературом. У тој разноликости занимања наодио је и сласти и одмора.

У свему диван примјер. Само колико ће човјечанству користити књига у којој ће бити описан његов примјерни живот и благотворни рад!

НА ДАН СМРТИ.

В. Е. ГЛАДСТОНА.

Уз сузе сваког сина поносно Британије И у срцима нашим горка се туга вије, Јер тебе сада нестало — губитак није лак. Док бјеше љубиво си ти правду више свега Запомо бранио си свуд права нејачега, И с тога уздиш'о те на свјету овом свак.

Вијек се деветнајести са многим поносио; Многи се генији у овом вијеку појавио, Те над свим вијекима к'о круна стоји он; Доста бијаше храбрих и умних витезова, Славна су њина дјела, многа су чуда нова — Ал' само у том вијеку сам један би Гладстон.

Балкански народи ће за тобом сузе лити, Вјечито у срцима њиховим ћеш ти живити, Јер храбри браниоц права њихових бјеше ти.

ЛИСТАК.

ВЛАСТЕЛИН ОРША

спјев М. Ј. Лермонтова.
препјевао Ж. Драговић.
(Наставак.)

ГЛАВА II.

The rest thou dost already know
And all my sins, and half my woe.
But talk no more of penitence ..
L. Vугоп. (The Giaour)

У манастир силан народ
Слогао се, — служба с' поје, —
Вјерне слуге властелинске
Ту с копљима у ред стоје;

На главни им капе дуге,
Самуром су опточене; —
Апцари им за појасом
Од влатне се сјају пјене. —

Ту коњушар млади држи
Властелинског бјесног хата, —
Прашином му покривен је
Већи дио од пусата;

Силном гривом хат замано,
Црну земљу ногом бије,
Поток воде од умора
До земље се с њега лије;

А за Бугарку први глас свој си ти подиг'о
Да јој се да слобода, па то си и постиг'о —
Те за то: „вјечна ти слава!“ Словени кличу
сви.

И синци наших гора остаће т' благодарни
Јер им пријатељ бјеше и познати,
Јер си за Црну Гору громки глас диго свој!
Славно веледушно јуначка њена дјела
Те јој вијенац сплео од цв'јећа неувила, —
С тога ће свет нам остат' за вазда спомен
твој. —

Колашин.

Љубомир А. Булатовић.

ИЗ РАСКОМАДАНОГ СРПСТВА.

У предпрошлом броју проговорили смо
коју поводом десетогодишњице српскога
покрета у Угарској; а требало би да о
том догађају у историји раскомаданог
Српства опширније проговоримо како би
га наши читаоци боље схватили. Пошто
нам простор листа то не допушта, доно-
симо из „Браника“ сљедећу историјску
слику из тог доба, која тај покрет у
коликогод објасњава. Ево те слике под
насловом **Стеван Шупљикац**:

Стеван Шупљикац војвода српски,
родно се у Петрињи, у војничкој крајини
1786. Основну школу свршио је у мјесту
свога рођења, гимназију у Карловцима, а
филозофију у Шопрону — све с најбољим
наплетком. Отац је Стевана спремао за
живот грађански, али син замилује војнич-
ку службу и 1805 ступи у војску, у пуц
оца свога, који се тада налазио у Италији.
Одмах прве године постао је официр. Год.
1809 био је потпоручник а 1810 поручник.
Кад је, по позвањем миру, горња хрватска
крајина дошла под Француску, Шупљикац
је такође отишао под заставу
Наполеону, под којом је војевао до 1814.
За то вријеме био је ађутант генералу
Мармону, и 1812 постао је капетан. У
војни против Русије добио је крест почасне
легије и од саксонског краља „орден за
заслуге.“ Године 1814 налазећи се у граду
Магдебургу, прешао је на страну Аустрије
и 1815 премјештен је у банатску регимен-
ту, дошао је у Панчево гдје је остао до
1831 године. Године 1832 отишао је с
војском у Италију, и онамо је постао ма-
јор. Године 1837 постао је потпуковник, и
из Баната је премјештен у хрватску кра-
јину. Шупљикац је у Банату оставио
безбројне спомене своје добротe и чести-
ности. У хрватској крајини боравио је у
огулинској регименти. Живећи онамо као
одличан Србин, дао је пјеснику Николи
Боројевићу честит предмет за одушевље-
но пјесмање. Године 1842 постао је пуков-
ник и као такав, с огулинском регимен-
том, отишао је у Италију, гдје се борио,
јуначки, и постао генерал-мајор.

Срби у Аустроугарској, у почетку
године 1848 покрену се живље да траже
своја старинска права. 1 маја 1848 у Кар-
ловце се скупи знаменита мајска скупи-
штина која прогласи обновљење војводеког
достојанства. Тада митрополит Јосиф Рајачић,
једногласно извикан за српскога
патријарха, ушита:

Узду гриве од досаде
Главом трза у висину,
А ка' снџог пјена бјела
С гвожђа пада у прашицу. —

И служба се Божја сврши,
Манастирска звона брује,
Ход се поче... а из цркве
Побожна се пјесма чује.

Редови се воштапица
Запаљених отуд виде, —
То игуман са братијом
Низа скале смјерно иде.

К' трпези су пут узели,
Тамо оће скуп да буде,
Да грешниом преступнику
Грозним судом ту пресуде. —

На лијево у тој соби
Два су стола уз вид била,
А до њих је ред столица, —
Сједишта су — чиста свила.

Кроз стакла од прозора
Спопље зрака сунце сипа,
А на таван од мермера
У искре се разасипа, —

Вез резани наоколо
Зид цијели обухвата, —
На вратима иконе су
Од чистотога сребра, злата;

— Браћо! Желите ли изабрати вој-
воду од људи реда грађанскога, или хоће-
те од војничкога?

— Од војничкога! одговорни скупиш-
тина као из једног гласа.

Тада Рајачић узне поминати људе, за
које је држао да могу бити достојни тога
чина. Најприје помену фелдмаршала-тај-
тнанта Јована Живковића.

Скупиштина ћути.

Он помену генерала Јовића.

Народ опет ћути.

Каза им генерала Тодоровића.

Опет сви ћуће.

Рајачић, најпосље, изговори име Сте-
вана Шупљикаца.

На то загрми народни глас:

— Живио Војвода Стеван!

Звона зазвоне: пушке стану цуцати,
народ зајвева Многаја Љета, па онда: Сеј
деи' жегоже сотвори Господ! Све је то пје-
вала цијела пјелата скупиштина! Одмах
иза тога одлука се та пошале цару у
Пнебрук на одобрење, али је цар није хтио
одобрити. И Шупљикац у Италији то је
јављено, и он је народу захвалио, али
своје војничке дужности није хтио оста-
вити.

Међу тим се заметне крвав рат изме-
ђу Срба и Маџара. Двор се није могао да
одлучи радити против Маџара силом. А
Шупљикац, човјек чисто војник, начелно
противан сваком мјешовитом завању и раду,
није хтио примити се војводења. Али кад
ствари међу Србима узаше рђав окрет,
онда главни заповједник војске у Италији,
маршал Радеки, находећи се близу Милана,
дозове Шупљикаца, на му рекне:

— Обједите овдје у мене, па ево
делижанца готова, сједите и идите одмах
у Карловце к Србима!

— Али, молим, рече Шупљикац: —
нијесу ми овдје коњи и пртљаг!

— Све ћу вам ја то послати!

И тако се крене одмах те 4 октобра
1848 стигне на Бането, гдје га народ
дочека, и Архимандрит Грујић поздравни
бесједом. Три дана трајала је слава у
Карловцима због доласка војводина међу
свој народ. Из Карловаца Шупљикац пре-
ђе преко Дунава да обиђе бојна поља, на
којима су се већ кривали Срби и Маџари.
Видећи да Маџари великом силом поти-
скују Србе к Дунаву, Шупљикац предузме
мјере да се само може бранити, докле
доцније не би наступила могућност за
нападање. На крају прве недеље децембра
стигао је био у Панчево.

Ту добије глас да 3000 Србијанаца,
под командом Милутина Петровића, брата
Хајдук-Велькова, долазе браћи у помоћ.
Шупљикац се обује у свечано одјело,
сједне на коња и, окружен својом пратњом,
изиђе на крај вароши, и поздравни Срби-
јанце:

— Нек' види Јевропа! Нек' види
свијет, рекао је он: — како брат брату
помаже!

На тим га рјечима засне љут загу-
шљив кашаљ тако да нише није могао
проговорити. Кашаљ је бивао све јачи,
докле се најзад војвода зацпе и поведе
да падне. Пратња га прихвати, скине с
коња, унесе у једну сиротинску кућу,

А над главом таван што је
Реван га је монах реза, —
О, колико беспотребних
Учњено ј' ту потеза! —

Колико је од молитве
Ту отето тренутака?!...
Но, таква је зар судбина
И вјештина и вјештака. —

Поред једног од столова,
Ка' приковах да је био,
Непомичах ка' стијена
Властелин је Орна сино. —

Кад на њега нехотично
Сунчани се зраци просну,
Сиједи му брко, браду
Сребријем сјајем оспу;

А лагани повјетарац,
Што кроз собу провијава,
С'једом косом по плећима
Несташно се поиграва. —

Нестрпљив је старац био,
Често врата погледује,
Ил' претима по астаљу
Нестрпљиво покуцкује. —

У соби је с друге стране
Арсеније везан био, —
Т'јело му је при диреку
Гвозен лапац обавио;

гдје у 5½ часова по подне падахне; то
је било 15 децембра 1848.

Павлевић оно вече с буктињама прене-
су у варош војводино тијело. Други дан је
пренесено у Земун, гдје га је опјенио
патријарх Јосиф Рајачић, и онда је од-
несено у Крунедол те укупано до Деснота
Ђорђа Бранковића и Манастирације.

Тако се заврши живот Стевана Шу-
пљикаца, последњег српскога војводе у
Аустро-Угарској!

ДОПИСИ.

Бери. (Љешанска пахија.) 10 Маја
1898. год. — У питојој и чаробној бер-
ској равнини, а уред адуге стародрев-
ног и величанственог дрвореда налази се
скроман храм у славу великомученика Ге-
оргија, пред којим се још од старијих
времена редовно сваке године 9. Маја, на
Никољдан држи народно-крћвена слава.
Ова адуга стародревне и величанствене
шуме, која, поред питоје и цијевне рав-
нице, мачи и очарава појетноце, није
самоникла, већ засађена у најдивнијим
редовима, и најбриљивије одјевољана, —
а то је из прошлости наших предака један
врло очити примјер, да наша маљена отац-
бина, стара и јуначка Црна Гора није
била само „догор хајдука и разбојника,
како су је многи страни писци западу
приказивали, и да нијесу били разбојници
и убице из склоности и природних побу-
да срца, већ се из родољубности и пле-
менитости срца борили ненадмашним ју-
нашћом за смрт и живот за слободу,
народност и вјеру своју. Дакле примјери
оваког подизања и његовања шума у
многое доста нам јасно изиоце пле-
менита осјећања, хуманитарност и жељу
за благостањем наших јуначких предака,
који нијесу могли подизати и очувати
овакве природне украсе дивотне шуме него
само марљивим подизањем и брижним ње-
говањем. Ономе је шљедовала много виша
тешикоћа. Они су морали мачем и чефер-
даром одбијати дивљу азијатску поплаву,
која је годинама небројено пута настргала
и најнемилојрдније сатирала и уништа-
вала све, што је племенито срце одјево-
вало и што је могло послужити благостању
народњем.

Што те ова питама и дивна равнина
највише мачи, заноси и очарава, као што
рекох нијесу то само природни дарови,
већ заслуга и производи племенитог рада
и његовања наших предака који у доста
још и данас могу нам примјером послу-
жити.

У чаробним Берима, као сваке, тако
се и ове године прославио прољетни Ни-
кољдан свечано и у најбољем реду. Јако
се дадо примијетити, да народ ове године
није донао у онако знатном броју, као
прошлех. Многи навођаху, да је томе
узрок субота — пазарни дан у сјеједне нам
вароши Црнојевића Ријеку и Даниловиград,
да да је народ већниом на пазаре. А ја
бих к овоме додао и материјално стање
народа, који је много изгубио и претрпио
од како, има неколико године, омакнуше
виногради.

Ал' му лице баш ни једно
Тешко чувство не издаје,
Што човјеку душу мори,
Кад се с земљом он растаје.

Можда ј' хтио пред душманом
Баш парочно хладан бити
И бар тијем све до краја
Светит' му се, пркосити,

Ил' је ваљда у том часу
Нехотично разумно,
Међ' створове да земаљске
Сувишан је он створ био?...

Тамо гдје је небо плаво
Сребрци покров обавио,
Кроз прозор се са погледом
И са мишљу он занно.

Гледа куле од облака
Плавим небом како бјеже, —
Црне сјенке сустонице
Врдима им траг биљеже.

Гледа како ластва мала
Несташно се зраком вије,
Час се дигне, час се спусти,
Час под кутњи кров се скрпје.

Па се сјећа прошлех дана,
Кад слободан сваке страсти,
У паручју природном
Црпје живот, црпје сласти...

Осим главара и народа из љешанске нахије и Ђешкопоља и ове је године као сваке Подгорица била заступљена у већем броју веселе подгоричке момчадије.

Но љетопис береке прикве ове ће године приближити име једног предрагог свог госта и човјека; са особитом благодарношћу приближити име *Николе Веровића*, дичног сина честите српске породице из Скадра, чији су се предци баш из Бера преселили у Скадар, и који из особитог пијетета према постојбини својих јуначких предака дарова берској прикви *барјак* у вриједности од 120. флор. На тако богатој и родољубивој нахји нека му је и на овом мјесту хвала и признање.

За вријеме службе, послуже које се шло литијом око прикве, народ се у најбољој тишини и скупшеница срца молио Богу. Послуже богомољствена отпочела су народна весеља пјесме и разне игре, које су, захваљујући братеком учешћу главара, у најбољем реду трајале до касно у вече.

М—р Вук.

Колашини, 17 маја 1898. — (Пенити у основној школи, учioniце. — Прво учитељско удружење). На Спасов-дан отпочет је пенит у овдашњој основној школи. Пенит је трајао два дана. За ревизора био је г. Зарија Вуковић, управљајући учитељ Андријевић и дугогодишњи ревизор. Госп. Вуковић, не само да нам је познат као добар и ваљан учитељ и поштен и љубазан друг и пријатељ, већ је као такав познат и готово сваком Црногорцу, те с тога није ни чуда како нас је обрадовао глас, да ће он ову школу пенитати.

И ако је пенит био доста рано према испитима осталих година, ипак је усрјех задовољно не само г. ревизора, већ и све присутне. Послуже свршених испита чиновничтво колашинског отмијенијим грађанима приредило је у част г. Вуковића вечеру и друштвену забаву.

Луче смо нас неколицина пратили г. ревизора до ново отворене школе Блатинске, да присуствујемо испитима. Школа Блатинска налази се удаљена од вароши Колашина за један сахат и лежи на врло динном положају.

Локал за школу као и по рала земље за башту школску дао је за три године бесплатно поп Алекса Поповић, а такође и г. командир Драгиша Перков дао је једну своју комару бесплатно за стан учитељски. Овакви људи запета и заслужују сваку похвалу и признање. Сиромаштво, а и велики број ђака ипак није смегао да се не постигне ваљани усрјех, те за то треба захвалити г. учитељу, који се својеким старом о васпитању и науци повјерене му дјече.

Пишући о неколиким испитима, да као узгредно проговорим и коју ријеч о колашинским учioniцама.

Похабан крв, неска на два спрата кућа, на горњем спрату е улице 4 дупла прозора — сав украс зграде — крч на многим мјестима отпао; унутра зидови бијели као гар, двије бијеле табле и неколико неподесних банкова; још кад се томе додаду и двије сасвим поцијанене масе — добија се не само спољашњи већ и унутрашњи изглед колашинских учioniца, што треба препоручити мјестним властима, да што прије поправе.

Поглед бљесну, ал' од сузе
Тај блијесак није био, —
Осмјехну се, — у осмјеху
Пријекор се жесток пошрава.

У то с' зачу из ходника
Шум корака и шапата...
То су они! — Калуђери
Наступише преко врата.

Сви у црно камилавке,
У руке им пламто св'јеће,
А игуман згурен, снјигот
Пред њима се лако креће;

Четрдесет има љета
Да види дана шње,
Ал' му бистар разум бјеше
Ка' четрдесет љета прије;

Попшана се... а пред собом
Носи крета он знамење,
А у кругу сво се блиста
Ситан бисер и камење;

Бијела му коса, брада,
Тешко би јој наша' пара,
А костен му штап у руци
Бјелилом јој одговара. —

Прекрети се, на полако
На столицу старац сједе,
Сједе старац на нареди,
Заточеник да с' изведе. —

Овом приликом да Вам што год пишем и о учитељском удружењу морачке нахије, основаном 21 новембра 1897 год.

Знајући како је свака задруга од користи, учитељи ове нахије 21 нов. 1897 скупише се у Колашину и ту основаше своје учитељско удружење под именом „Учитељско удружење Морачке нахије.“ Циљ овога удружења јесте међусобно усавршавање у наставним предметима, као и претресање разних педагошких питања. —

За предједника тог удружења био је изабран г. Алекса Чукић, управљајући учитељ Колашински; за подпредједника г. Јеромонах Никифор Симоновић, учитељ Манастира Мораче; а за пословођу г. Љубомир Булатовић учитељ Колашински.

Друштво је до сада имало своје три редовне и једну напредну сједницу. О раду на сједницама свагда је озвјешћавано Гл. шк. Надзорништво, које је ово удружење и одобрило.

Добро би било кад би се и у осталим нахијама основала оваква удружења, која би се послуже спојила у једно, те тако се основало „Удружење Црногорских учитеља.“ — које би имало своје годишње скупштине и сједнице.

Од какве је користи овакво удружење најбоље се види по удружењу учитеља у Србији, који имају свој педагошки часопис, а и фонд за подпомагање сиромашних учитеља и фамилије умрлог учитеља.

Зар не би и ми могли тако? — Могли би и мождамо, само прегрнимо, а у том ће нам помоћи и сам Узвишени Господар, који се стара за добро и напредак црногорске омладине, и за гајење просвјете. —
Љубомир Ибријеки.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Адам Мандровић.) Раппатељ хрв. земаљ. позоришта; пригодом његовог четрдесет-годишњег умјетничког рада.

Мало је људи у нашем народу који се могу похвалити са својим квантитативним, а у једно и својим квалитативним радом било на коме пољу, било у којој струци, народне просвјете, или умјетности. За умјетника, глумца, у *нашем* народу, — гдје се умјетност тек почела развијати, гдје се од појединаца, позваних, захтијевало по нужди, да престане бити човјек, него да се створи у машину, која ће што више пред мета у краћем року изабацити да се задовољни потреби потраживања — у колико је већа рјеткост, а боне, и већа заслуга и слава, кад се могао не само одржати, него достижти оно савршенство у умјетности, онај углед у свом народу, — који се ето спрема, да ода достојну хвалу и признање свом вриједном сину, умјетнику као што је Адам Мандровић.

Па ко је Адам Мандровић?

Дебела би књига изашла, кад би се ко подухватио, да тачно опише живот и рад А. Мандровића. За сада ћемо се ограничити на оно што је најважније да се зна о раду тога човјека; а историчар, који буде писао о развиту драмске умјетности код Срба и Хрвата, неће моћи ни почети своје књиге, а да дубоко не посегне за радом Мандровићевим. Мандровић се родио 1839 г. у Градишци у Славонији, а већ

Затим одма по имену
Једног позва духовника, —
Строг и хладан изглед бјеше
Тога светог испосника. —

Затим Орши ценито шпану,
А то што је шапат крио,
Властелин је без ријечи
Игуману одобрио;

Па знак даде, а духовник,
Са говором давно спремним,
Тужбу поче, окићену
Ријечима све књижевним:

„Трошне земље луди сине,
Ниске страсти и дух адеки
Водине те медном стазом,
Да докочанш пут земаљски.

Грехова је много на те,
Ал' потоњи најтежи је, —
Такав гријех суд земаљски
Опростити кадар није.

Но на небу Суд је други,
Пун милости, сажаљења,
Ти сад Њему, а пред нама,
Откри своја сагрешења!“

1857 посветио се умјетничкој струци; најприје немачкој, а за тиме буде 1858 позван од Загребачког позоришта, те ступи у хрватско друштво; но како се исто не могло одржати, ради тадашњих германизаторских одношаја, ступи Мандровић опет у немачко позориште, те пренутије неколико значајних мјеста по монархији. Год. 1860 дође опет у Загреб са управитељем Branbillom, а годину дана иза тога, позове га српско позориште у Биоград гдје је постао редитељ, а за тиме и управитељ, и ту је провео све до 1865. Те године врати се опет у Загреб, гдје је проборавао као редитељ до г. 1867. Кад се устројио краљ. срп. нар. позор. у Биограду, буде позван од тамошњег управитељства, те је остао у Биограду, као редитељ, управитељ и најодличнији глумац све до 1873. Како се дознало, да је срп. народ. позор. распуштено позову Мандровића потраг у Загреб, и од то доба, остао је он све до данас вјеран члан овог позоришта, у коме је достиг највише степен савршенства, а и части коју у оне глумац може постићи, јер већ године 1879 именује га земаљ. влада равнатељем и преда њему и Ј. п. Јајцу, по све ове позориште у руке. Од тога времена знао је наш Мандровић по чешиће винути се до Биограда и тамо је у значајнијим својим улогама гостовао, за што га је Њ. В. Краљ Александар одликовао Св. Савским орденом III степена. Свијетли Ван, посла му скупшеници претен у бриљантима кад је славно 1882 г. своју двадесетпетогодишњицу, а Њ. В. Цар и Краљ Фрањо Јосиф, обдари га скупшеником нилом за груди у бриљантима и са монограмом Њ. Величанства. А народ српски и хрватски, одаје му своје признање скупшеником даровима и сребрним ловор вјенцима, а то исто учинише и његови другови по звању — глумци, српски и хрватски.

Кад се подигла нова позоришна зграда у Загребу, и кад је на челу управе ступио млад, одушевљен и способан Интендант г. Ст. п. Милетић, знао је врло добро шта вриједи Мандровићева опробана и искусна снага, те га је задржао и на даље као управитеља овом заводу. И, заиста, није погрешно! Никада неби овај завод успео се до ове висине на коме је данас, да се не удружише Милетићев полет, дух, укус и теоретско знање са Мандровићевом чврстом вољом, енергијом, и практичним искуством.

14 28. Маја а г. опрашта се наш умјетник са својим звањем, након 40 годишњег рада. Висока влада одредила му је сталну и сјајну мировину за његове заслуге. Ето, то је, у најкраћим потезима живот и рад А. Мандровића. Какав је био Мандровић као умјетник и као човјек, најбоље је да чујемо шта вели о њему врли српски књижевник покојни Ђ. Малетић у својој књизи: „Грађа за историју српског народ. позоришта“ приликом одласка Мандровића из Биограда.

„Губитак и у другим глумцима био је осјећљив, али најосјећљивији у г. Мандровићу, Бачанском и Јовановићу. Онакви глумци не могу се никад наквадити, па ни у оној прилици, кад би се нашао опет онако способно лице, јер је индивидуалност од човјека неразлучна. Мандровићев пун звучан глас достојанствено држање, његово у пуном смислу лијепо покретање на позорници, његова речита рука, његова пријатна,

Арсеније.

„Ти си доша' да исповјест
Чујеш моју, оче, — хвала, —
Али не знам зашто ти је
Таква миса' на ум пала.

Моја дјела и без тога
Морају ти знана бити,
Али душу, духовниче,
Ко ј' у стању њу открити? —

Кад пред тобом ја бих мога'
Растворити ове груди, —
Ти у њима не би наша',
Да злочинац ја сам худи! —

Нек вап закон ви имате
Самим Богом освештани,
Други, ништа мање свети,
У срцу се овом хране.

Тај ме закон оправдава,
Према суд вап за њ' не мари,
А тај закон једини је,
Што срцима господари! —

Кад кроз ропску одору ми,
Што тијело моје скрива,
Не би срце јад подгрива',
Држао бих себо крива;

достојанствена појава, његов неуморан труд, његово племенито срце, његов свестрано развијени талент — све то учинило га је љубимцем публике, учинило га је кријепким стубом позоришта.

Биоградска публика, неће га никада заборавити, а ради потомства, требало би, да се у позоришној дворани почну још сад прикупљати слике таквих прослављених глумаца“ и т. д. и т. д.

Ето, тако пише о њему пок. Малетић, који је био на челу срп. позоришта, и који је имао прилике да позна Мандровића на самом дјелу. А шта да кажемо ми, Срби глумци, који смо овде у хрватском позор. у приличном броју? — Да покушамо, и да се послужимо начином Малетићевих израза:

Мандровићева дубоко познавање умјетности и човјечије душе, његово племенито срце, и словенска душа, која није правила разлике међу једнокрвном браћом, коме је пред очима лебдио процват једног и другог народа на умјетничком пољу, његово очинско старање за напредак позор. умјетности у опће словенске, учинише да се и данас опажају трагови његовог благотворног уплива на свима, који су га хтјели слушати и савјете му примати. Српски и Хрватски народ, подједнако дугују А. Мандровићу, што им је умјетност допрла до свог савршенства, а потомство било би дужно да никад не заборави тог свог великог пријатеља и умјетника!

Кад је дакле Мандровић тако радио и осјећао, право је да му се слава прво пронесе са најслободнијега виса Славенскога југа — са Ловћена, па за то, велика Вам хвала г. Уреднице, што се одавасте мојој молби те унапријед привољесте да уврстите ове редке у дични „Глас Црногорца.“ Ми Срби одужујемо се по могућности, шат се, у лијепо примјер и други угледају те с нама клику:

Сретна ти била четрдесетгодишњица
Честитог ти рада, вриједна старина.
Поживи те Бог до још много година
Те очима видно зреде плодове твога рукосада на свима
Гранам стабла словенскога.

У Загребу.

М. К. Д.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Посљедице зазирања шума.) Биоградски „Тежак“ пише: Прошлогодишња поплава по цијелој земљи, гдје више, гдје мање, била је с једне стране божја казна за наше гријехе, које смо неразумиљеном горосјејом заслужили, а с друге пак стране права опомена шта нам ваља у будуће радити.

Једно од највећих зла које напој отаџбини грозн, то је, што је неразумним сјечењем по врлетним странама и литицама гора јако прориједана, а по неким већ и сасвим пеједана, те тиме су поједини крајеви наше земље постали поприште свих елементарних непогода.

Прошлогодишња поплава није само проузороковала глад, с којом се већи дјо нашега народа сада бори, при свем старању државном и дарожљивих руку да се глад мало утоли; — она је оставила још далеко веће зло, оставила нам је расељавање појединих села и општина па у изгледу и читавих крајева.

Ал' свако може да посрне:
А под овн накит худи,
Млађаного пунап жара,
Ја сам човјек ка' сви људи. —

Па и ти с'ам, сљени старче,
Кад бар у сну би видио
Њен аиџелски лик небосни,
Ти би мени завидио.

У заносу дивотноме
Гријех би ти био — пала, —
Страпна клетва што те веже
Ни на ум ти не би пала;

Но би сретним себе држа',
Цио мој стид и страдање
Тријет' за њен поглед цигли,
А камо ли миловање!...“

(Наставиће се.)

У оне погледу као да за сада нај-исрећније стоји заглавски срез у тимочком округу познат са својих многих брежуљака по којима је гора искрчена ради зловајног зирачења, па сада нити шума нити њива, по мјесто тога стрчи стијење, које се сада опире свакој пољопривредној алатици, а кад мало већа киша падне засиња села и зиратна поља у равнини, те чини народни опстанак немогућим у томе крају.

Ево какву је молбу једна општина у срезу заглавскоме упутила државној власти: „Од велике падајуће кише народ оне општине оштећен је много у пољу тако, да више не може живјети, јер су њиве уништене и остале више неупотребљиве. По њима се више не може сјати, пошто је с брдњих њива киша однијела сву земљу, а њиве у равници засула камењем и шљунком. Раније, док је било шуме на брдњим странама, били смо сигурни бар са њивама у равници, али пошто се народ памножи, и посетице гору и озврати брдне стране, оста гладан, го, боо и пуки сиромаш. Да не би мрели од глади, бб породица ове општине моле среског начелника да им да неко боље мјесто, гдје се могу населити, а ово своје неплодно имање остављају држави.“

Није овако стање само у једној општини по скоро у цијелом Заглављу, и сав би се народ, који иначе нерадо оставља своје огњиште, одмах иселио кад би му се боље мјесто за насеље понудило.

Поред тога, и многа друга села и градови усљед поплаве принуђени су иселавати се са својих досадањих станишта. Тако варошица Љубовица са обале валовите Дрине, а села: Стрижа, Дреновац, Бујишир и др. са обале моравске. Село пак Липовац у срезу ражанскоме, јавља да му неки поток усљед оголићених страна толико пакости наноси, да му је на обалама тога не могуће више опстати и зато се иселави на друго мјесто. А мимо ови, ко зна, колико још много и много напних села траже сигурније насеље само да нише не стрепе и од најмањег облака.

Па смјемо ли и даље гледати, како се и остаци шума истребљују са таквих мјеста гдје нам је нужна њихова заштита противу поплаве и свију осталих зла, која неминуо долазе као последице упропаћених шума?

Не, интерес отаџбине, интерес будућности нашега подмлада захтијева, да се у будуће сви до једнога заложимо за подзаље и боље чување шума.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 22 маја

(Под Острог.) Високопреосвештени Митрополит г. Митрофан у уторник је пошао у манастир под Острог, гдје почињу долазити побожни поклонници из сусједних нам ерпскијех покрајина већ који дан прије Тројичина диеви. Такођер је под Острог пошао и Преосвештени Митрополит Хади-Сава Косановић из Одиња. Ове године прошло је преко Цетиња Босанца и Херцеговаца више него прошлијех година. Иначе они већином долазе преко Никшића.

(Личне вијести.) На Цетињу се баве гђа контеа Колона дописница паришког „Фигара“ и г. Генте дописник берлинскога „Локал-Анцегера“, а од који дан је овдје на проласку познати англиски журналиста Милер. — Међу остронским поклонцима из Мостара овуда је прошао млади наш приповиједач г. Светозар Ђоровић са матером.

(Вријеме и љетина.) После две недеље лијепог дана, онамадне смо имали лијепо кише, која је прилично захладила. Како нам гласови стижу, житија свуда добро иду. А почињу долазити бољи гласови и о грожђу. Уз то, слава Богу, наш се народ није ни ове године жалио на оскудицу и скупоћу хљеба.

(† Александар Катић.) Из Кишина стиже нам тужна вијест, да је изненада преминуо Александар Катић, народни заступник и дугогодишњи начелник киниске општине, тог најпоузданијег ерпског бедема у горњој Далмацији. Заслужном добром Србину вјечнаја памјат!

(Привремене телеграфске штације.) За вријеме Тројичинске свечаности под Острогом установљене су двије телеграфске штације, и то: једна у Манастиру Острошком, а друга на Богетињима.

Господине Уреднице!

Дознао сам да су неке ерпске и немачке новине донијеле лажне гласове о моме бјегству с Цетиња, као и неке моје разговоре с разним репортерима новина. Не желећи бити предметом подних лажних и измишљотина, принуђен сам замолити Вас, да примите ову моју изјаву у Ваш цијењени лист.

Прво: Ја себе не сматрам за бјегунца, јер сам ја оставио Цетиње, како са знањем Власти, тако и законитим путем, узев законити пасош, а оставив своју фамилију код своје куће.

Друго: Никакових дописника нити сам гледао, нити сам признао, нити сам ш њима приемено облио, него сви су дописи пука лажа и измишљотина.

Истина је то, да сам дао оставку ради личнога неспоразумљења с г. минист. Пламенцем.

Петроград, 13 маја 1898.

Ј. Поповић-Липовац
бивши бригадир.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

РИМ, 17 маја. — Услед разилажења министара у програму парламентарне радње кабинет је дао оставку. Краљ ће овластити опет Рудинија да састави нови кабинет.

ЛОНДОН, 17 маја. — Гладстонов погреб био је свечан у присуству чланова парламента и сороге, Књаза Престолонаследника, Војводе и Војвоткиње Јорске, Краљевскијех Књажева, министара и мноштва народа.

РИМ, 19 маја. — Рудини наставља преговоре са политичкијем људима. Брзо ће успјети да се састави нови кабинет. Пелу би узео иностране послове, Каневаро поморство.

ПАРИЗ, 20 маја. — Лебон, министар колонија који је пао при изборима, дао је оставку. Ханато ће га привремено замјениити.

РИМ, 20 маја. — По листовима ново министарство ће овако бити састављено: Рудини пресједник и унутрашњост, Канели спољност, Луцати ривинцу, Брашка финансије.

ПАРИЗ, 22 маја. — Камара је изабрала за пресједника Депатела мјесто Брисона са 282 гласа против 273.

ШПАЊСКО - АМЕРИЧКИ РАТ.

ЛОНДОН, 17 маја. — Са Јамајке долазе разни гласови. По једнијема Шпањци би били разбили код Сантјага америчку ескадру Сампсону, који би био погинуо, а по другијема америчка флота бомбардирала би Сантјаго.

ВАШИНГТОН, 17 маја. — Из Кавите долази извјештај да се ситуација није промијенила. Блокирање ефективно траје. Стаповиштво Маниле може живјети само оризом.

МАДРИД, 18 маја. — Ратни брод шпањски Терор стигао је у Санжуан на Порторику.

ХАВАНА, 18 маја. — Бродовље америчко ницезало је испред Сантјага, не зна се у ком правцу.

ЊУЈОРК, 18 маја. — Ескадра Сампсона повратила се у Кејвест, оставивши Шеја да продужи блокирање Сантјага. Говори се да ће Сампсон удрити на Хавану.

ХОНГКОНГ, 18 маја. — Чује се да су Американци прекинули подморску телеграфску жицу код Маниле.

ВАШИНГТОН, 19 маја. — Шлеј јавља да је шпањска флота у Сантјаго.

ХОНГКОНГ, 19 маја. — Инглеска крстарица доноси да је у Манили потпуна тишина. Шпањци подижу утврђења. Американци су ухватили један брод што је носио из Илојило депеше.

КЕЈВЕСТ, 19 маја. — Један инглески параброд, пун угља, који је хтио ући у Сантјаго, био је ухаћен.

ЊУЈОРК, 19 маја. — Генерал Шафтер у Тамни добио је наредбу да укрца највећи дио своје војске. Најбољи бродови Сампсонове ескадре штитиће искрцавање.

ЛОНДОН, 19 маја. — „Стандард“ доноси да је Макилдеј прегледао у Фалхурху 13000 добровољаца, међу којијема је већи дио без оружја и униформе. Макилдеј је изјавио да ратне припреме нијесу довршене. Доброволци у Тамни наоде се у истом стању.

ЛОНДОН, 20 маја. — „Тајмс“ доноси из Њујорка да никад није било преговора односно савеза инглеско-америчког.

МАНИЛА, 20 маја. — Девој је обећао да ће бомбардирати Манилу условом да Шпањци по утврђују фортификације.

ЊУЈОРК, 20 маја. — Једна крстарица кренула је да нази ескадру Кадиска.

КЕЈВЕСТ, 20 маја. — 400 Кубанаца из Тамне успјели су да се искрцају на Кубу са великом количином оружја и муниције.

ЊУЈОРК, 21 маја. — Америчка флота бомбардирала је батерије Сантјага на Куби. У исто доба битка бродовља америчког и шпањског.

МАДРИД, 21 маја. — Званични извјештај: Америчка ескадра Шеја удрила је на фортификације Сантјага. Шпањско бродовље Сервере, потпомогнуто огњем са тврђава, одбило је непријатеља, са штетом.

ЛОНДОН, 22 маја. — Из Мадрида долази вијест, да је Кастило, шпањски посланик у Паризу, овлашћен званично, да тражи посредовање велесила, да се одржи од сједињенијех држава часни мир.

ЊУЈОРК, 22 маја. — Долази вијест из Хаване да није била флота Сервере у Сантјагу за вријеме бомбардирања. Шпањци су имали мале штете, Американци никакве. Одлучна битка код Сантјага данас се очекује.

МАДРИД, 22 маја. — Сервери се принијева заслуга, што је одбијен нападај на Сантјаго. Говори се да је Сервера оставио Сантјаго послје битке. Не зна се куд је окренуо.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Тужним срцем јављам пријатељима и знацима, да је мој нигда незаборављени синчић

ВЕЛИМИР

преминуо у вјечност 18 ов мјесеца. Не могу прегрети, а да овом приликом не захвалим г. г. лекарима Радловићу и Пери, који сајетима и лијековима трудиле се, да милог ми покојника отргну из наручја смрти. Хвала мом пријатељу Ристу Милићевићу, који је и дан и ноћ бдио крај постеље покојникове, као год и г. учитељу Савићу, који је са ученицима оид. осн. школе присуствовао спроводу. — Хвала г. г. Зеку Першићу, д-ру Радловићу, Шкерковићу, Вукмировићу, Живку, кап. Пенмаровићу, Чукићу, Ивановићу, Секулићу, Средановићу, Љешеву, Вацановићу, Кривчевићу, Вукотићу, Вујићу, Вековићима, Башовићу, Лукићу, Павићу, Томашевићу, Шоћу, Јакшићу, Црногорићу — на њиховима телеграфским сучетињима.

Особита хвала нека је мојим сусједима у Јабљаку, који свагда бијаху око постеље болесникове, те разговараху тужне родитеље, и који милог ми покојника онако дивно допратише до вјечне куће.

Јабљак, 24 априла 1898.

У име породице ожалостени

Аксо Гарчевић,

телеграф. чиновник.

ПОЗОРИШНА ОБЈАВА.

Добро организовано српско позоришно друштво може за краће или дуже вријеме бесплатно добити на расположење локале Књаж. Позоришта на Цетињу. Понуде — без захтјева новч. помоћи за превоз или аконто — треба одмах слати на адресу:

Управитељу Зет. Дома и Књаж. Позоришта г. проф.

Павлу М. Поповићу, Cetinje (Montenegro).

Ово нека стужи и за одговор онијема, који су се понудили, ма с молбом за мало помоћи.

ОБЈАВА.

Возна пошта полази сваки дан од Цетиња за Котор у подне — осим: сриједи кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Унгар.-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим петка кога дана полази у 10 сати прије подне и стиже у Котор у 4 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у 6 сати по подне из Котора за Трет.

Из Котора за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Цетиња за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из Подгорице за Цетиње полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Подгорице за Никшић полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшић у 11 сати пр. под.

Из Никшића за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу 6 сати по подне.

Цетиње, 12 маја 1898.

У права
Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

ОБЈАВА.

Лицитација руја округа Брчког биће на 14 јуна ове 1898 год. а свршиће се нештога дана на 5 ура по подне. Зато се чини на знање, свакоме ономе ко би желио узети речени руј да се пријави окр. суду на Данилов-граду гдје ће се помећутога дана дати опоме ко буде највишу цијену понудио. Онај ко руј узме треба да положи 150 наполеона кауције било у повци било у непокретним добрима, а исти купац да положи за трошак око продавања руја општинарима а вр. фнор. 150.

Даниловград, 19 маја 1898.

(1—2) ОКР. СУД.

ПРОДАЈА.

Из слободне руке своје продајем 1½ мана на Црквици, који године даје офита 3:0 баганша и код млина 10 рала земље орачице.

Ко жели купити нек ми се лично пријави.

Подгорица, 5 маја 1898.

Радован Зеков Павићевић.

(2—2)

ОГЛАС.

GRAND HOTEL NATIONAL

Wien, II., Taborstrasse 18.

Од вада на гласу Хотел за фамилије, на ново уређен. — 200 соба по 1 фор. а вр. у коме се не рачуна ни послуга ни осветљење. — Купатила, ц. кр. бројавни уред и штација телефона у кући. Удобан намјештај за посјетиоце јубиларне изложбе. Не повишује се цијена за вријеме изложбе. Железнице и парних лађа пристаиште у непосредној близини. Веза трамваја и омнибуса из куће на све стране.

Изврсна ресторација.

Особе бивају дигнуте на горње бојене помоћу машина.

(4—16) F. M. Mayer, Besitzer.